

چشمه های آبگرم ، توانمندی شهر رامسر در

عرصه توریسم درمانی

دکتر سیدرحیم مشیری *

فرشته فتح الهی **

چکیده:

چشمه های آبگرم ومعذنی پدیده های هستند که در مناطق خاص جغرافیایی ظهور می یابند. پیچیده شدن زندگی شهری و افزایش بیماریهای ناشی از این امر عاملی بوده که از دیرباز سبب شده که شهروندان از روشهای درمانی طبیعی جهت کاهش ناراحتی های عصبی،خستگی،دردهای عضلانی و مفاصل و... استفاده نمایند یکی از این شیوه ها استفاده از چشمه های آبگرم بوده است.شهر رامسر یکی از شهرهای زیبای شمال کشور است که در منتهی الیه غرب استان مازندران قرار دارد ، این شهر دارای جاذبه ها و زیرساختهای مهم گردشگری از گذشته می باشد. ساختار زمین شناسی این شهر به گونه ای است که محل بوجود آمدن تعداد زیادی آبگرم معذنی بوده است طی تحقیق بعمل آمده که به شیوه توصیفی پیمایشی صورت گرفته است نظرات جامعه نمونه گردشگرانی که از این چشمه ها استفاده نمودند مورد بررسی قرار گرفت و نتیجه حاصله مبین این مطلب است که پتانسیلهای فوق العاده ای در زمینه استفاده از چشمه های آبگرم شهر رامسر برای تبدیل این شهر به یکی از قطبهای گردشگری صحت وجود دارد.

واژه های کلیدی: چشمه آبگرم - رامسر - آب درمانی - توریسم درمانی

* استاد گروه جغرافیای دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات

** دانشجوی کارشناسی ارشد رشته جغرافیا و برنامه ریزی توریسم،دانشگاه آزاد اسلامی واحدعلوم و تحقیقات

تاریخ دریافت : ۸۹/۳/۲ تاریخ پذیرش: ۸۹/۴/۱۵

مقدمه

توریسم با مفاهیمی چون استراحت و تفریح همواره قرین بوده اما در دوران معاصر اقدامات درمانی و پزشکی نیز در عرصه سلامت به آن افزوده شده است. امروزه در کشورهای در حال توسعه توریسم سلامت و درمانی توانسته رشد و توسعه قابل ملاحظه‌ای داشته باشد.

از گذشته دور، استفاده از آبگرمهای طبیعی در سراسر خاک اروپا رواج داشت. بعدها در قرن نوزدهم میلادی عده‌ای از افراد برای بهره‌گیری از آبگرمهای درمانی روانه مستعمرات فرانسه در اقیانوس آرام به ویژه جزیره کالدونیا می‌شدند. همچنین آبگرمهای قرقیزستان، سالهاست که بعنوان یک مقصد توریستی برای گردشگران به شمار می‌آید.

در حال حاضر کشورهای آسیایی چون هند، سنگاپور، تایلند، اردن، رژیم اشغالگر صهیونیستی، امارت متحده عربی (دبی) و عربستان سعودی از جمله کشورهایی هستند که کارهای موثری در زمینه توریست سلامت برداشته‌اند.

قابل ذکر است آب درمانی در گذشته توسط ایرانی ها ، مصری ها ، یونانی ها و ژاپنی ها با توجه خواص درمانی آب و شرایط محیطی و جغرافیایی آن مکانها مورد استفاده قرار می گرفته است.

روش شناسی تحقیق:

در این پژوهش روش تحقیق توصیفی - پیمایشی می باشد اهمیت این گونه از تحقیقات که منجر به شناخت کلی قضایا می شود ضمن بررسی وضع موجود و توصیف منظم و نظام مند آن شناخت جامعی از پدیده مورد مطالعه در فضای مطالعاتی کسب می شود.

مروری بر ادبیات تحقیق

چشمه های آب گرم ، چشمه های طبیعی ای هستند که دمای آب آن ها در تمام طول سال چند درجه از دمای هوای محیط بیشتر است و در سرما و گرما می توان بخار آن ها را به وضوح دید . عوامل گرم کننده آب این چشمه ها تفاوت دارد و ممکن است بر اثر فعالیت های آتشفشانی ، درجه گرمایی زمین ، واکنش های هسته ای و شیمیایی درون زمین و حتی زلزله به وجود آید . در سراسر ایران تعداد بسیاری مرکز گردشگری آب درمانی تاکنون شناسایی شده اند . استان های آذربایجان غربی ، سیستان و بلوچستان ، هرمزگان ، کرمان ، اردبیل و سمنان بیشترین مراکز آب درمانی را دارا می باشند و تقریباً بیشتر استان های کشور از داشتن چشمه های آب گرم بی نصیب نیستند .

زمینه های توریسم درمانی

گردشگری درمانی و بهداشتی به عنوان یکی از شاخه های رو به رشد گردشگری می باشد ، زندگی صنعتی و عوارض آن در بیشتر کشورها سبب ایجاد نیازهایی برای مردم آن جوامع بوده است ، در حال حاضر عدم تحرک ، چاقی ، ناراحتی های پوستی

وبیماریهای عصبی و دردهای استخوانی و . . . ، از جمله عواملی هستند که سبب شده اند تا مردم جوامع صنعتی برای تناسب اندام ، استفاده از منابع طبیعی ، کاهش درد ، تسلط بر استرس و افزایش سلامت روح و روان بسیار علاقه مند باشند . بر این اساس فرایندی تحت عنوان نیاز به درمان از طریق هزینه های کمتر و بهره مندی از اشکال طبیعی درمان ، به ویژه در جوامع صنعتی خود را نمایان ساخته گردشگری درمانی یکی از اشکال گردشگری است که از دهه ۱۹۹۰ رشد داشته است . ایران با عنوان یکی از کشورهای که هزینه های پایین درمان و کیفیت بالای ارائه خدمات و همچنین جاذبه های طبیعی درمانی چون چشمه های آبگرم و لجن درمانی و . . . ، را دارد به عنوان مقصد بسیاری از گردشگران درمانی قرار گرفته است .

گردشگری آب درمانی و صحت

گردشگری آب درمانی معمولاً تعبیر به گردشگری صحت یا بهبود میشود . ریشه این گردشگری را می توان در هزاران سال پیش جستجو کرد . اما در دوره جدید ، شروع آن را از ۱۹۳۹ می دانند در سال ۲۰۰۲ انجمن جهانی آبهای معدنی (International spa Association) را چنین تعریف کرده اند . آب درمانی ، از بهبود زندگی خوب ، با استفاده از خدمات حرفه ای که سبب تجدید قوای فکری و بدنی می شود ، حمایت می کند . این انجمن بر آورد کرده است که در سال ۲۰۰۲ رشد تاسیس این مراکز ۲۰ درصد بیشتر از ۸ سال قبل بوده است . گردچه ۱۰ هزار چشمه آب معدنی در آمریکا است و چهارمین صنعت تفریحی با ۲/۱۱ میلیارد درآمد سالانه ، بازدیدکنندگانی بالغ بر ۱۳۶ میلیون نفر ایجاد کرده است . تخمین زده میشود که اروپا ۱۱۰۰ چشمه و آمریکای لاتین ۱۸۰۰ چشمه داشته باشند (عباسی ، ۱۳۸۸ص ۳۴)

کشور هایی چون فرانسه ، آلمان ، ایتالیا ، ژاپن که در استفاده از منابع آبهای معدنی خود دارای سابقه طولانی می باشند . همه ساله تعداد کثیری جهانگرد به خود جذب کرده و از نظر توریستی و اقتصادی این موضوع در کشورشان دارای اهمیت

فراوانی است. در کشور ایتالیا سالانه بیش از ۱۲۵۰۰۰۰ نفر که یک چهارم آنها خارجی هستند از آبگرم معدنی استفاده می‌کنند، کشورهای دیگر چون روسیه، چکسلواکی و آلمان نیز، شرایط درمان با آب گرم معدنی و نیز کادر پزشکی متخصص با همکاری بیمه‌های مختلف نسبت به پذیرش بیماران و گردشگران اقدام می‌نمایند. بعنوان مثال پزشکان متخصص آبهای معدنی فرانسه حدود ۶۰۰ نفر هستند و در ۱۰۰ ایستگاه آب معدنی که حدود یک دهم آبی شهرت جهانی دارند و در حدود ۱۲۰۰ چشمه به راهنمایی بیماران مشغولند (غفوری، ۱۳۸۲ص ۵۷)

توریست سلامت

این نوع گردشگری تعاریف متعددی را به خود اختصاص داده است:

۱- این نوع شامل افراد و گروههایی هستند که برای استفاده از تغییر آب و هوا (با هدف پزشکی و درمانی) استفاده از آبهای معدنی، گذران دوران نقاهت، معالجه و نظایر آن اقدام به مسافرت می‌کنند (رضوانی، ۱۳۸۵، ۱۹). بسیاری از بیماران نیز برای مداوا به مراکز مهم و معتبر پزشکی در کشورهای پیشرفته یا پایتخت کشورهای که از امکانات بهداشتی و درمانی بهره‌مندند مراجعه می‌کنند. این نوع جهانگردی اعتبار و رواج فراوانی دارد. (محلای، ۱۳۸۰، ۱۲)

۲- WTO (سازمان جهانی گردشگری) آنرا چنین تعریف کرده است: استفاده از خدماتی که بهبود یا افزایش سلامتی و افزایش روحیه فرد (با استفاده از آبهای معدنی- آب و هوا یا مداخلات پزشکی) منجر میشود و در مکانی خارج از محل سکونت با اقامت بیش از ۲۴ ساعت صورت می‌گیرد.

۳- مسافرت افراد از کشوری به کشور دیگر به منظور دریافت خدمات پزشکی در بخش بستری یا سرپایی شامل:

الف) سرپایی: که کمتر از ۲۴ ساعت قابل ارائه باشد، مثل check up تشخیص

بیماری و ...

ب) بستری: بیش از ۲۴ ساعت به طول می انجامد. (دفتر حقوقی وزارت بهداشت - قانون گردشگری سلامت)

نقش شهر در جذب گردشگران درمانی

بعضی از شهرها نیز به سبب داشتن به سبب داشتن بیمارستانهای مجهز، و تخصص در مداوای بیماری ویژه، نه تنها در بعد ناحیه ای بلکه در مقیاس ملی و جهانی بیماران مبتلا به مرض معینی را به سوی خود جلب می کند در این کشش بیماران آنچه بیش از هر چیز تاثیر می بخشد حضور پزشکان متخصص در بیمارستانهاست. شهر کوچک « کلرمن دلواز » در فرانسه با داشتن بیمارستانهای روانی نمونه روشنی از شهرهای درمانی است.

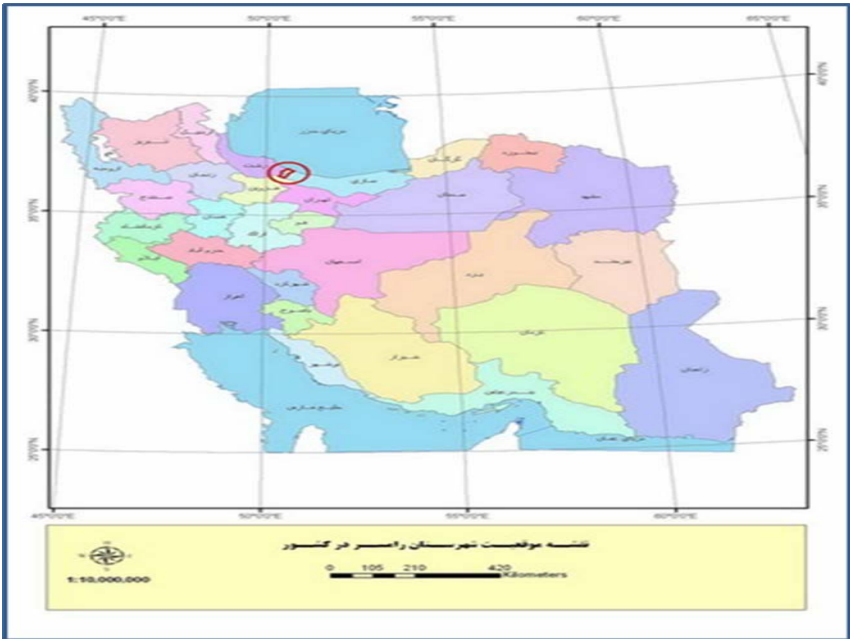
در کشورهای پیشرفته سعی بر آن است که نقش شهر تنها در مداوای بیماران خلاصه نگردد بلکه با حفظ منابع طبیعی (جنگل و پارک) و ایجاد مناظر زیبای مصنوعی و زمینهای ورزشی، علاوه بر بیماران، گروههای سالم جمعیت را نیز در این شهرها به اقامت و استراحت وا دارند. در این زمینه شهر ویشی فرانسه را می توان به عنوان الگو یاد آور شد: سازمان جهانگردی فرانسه برای اینکه بتواند شهر را در تمام فصول سال فعال کند در سال ۱۹۶۳ تغییرات زیربنایی را در ساختار شهر ویشی انجام داد و در کنار رودخانه « آلیه » در فضایی به وسعت یک صد هکتار، زمین ورزشی تدارک دید، در پیرامون این زمین، رودخانه مصنوعی منشعب از آلیه جریان داده شده تا بر زیبایی محیط زیست انسانها بیفزاید و در همین جا زمینهایی را برای بازیهای تنیس، فوتبال، باسکت بال، راگبی، هندبال، و گلف ..... اختصاص داده اند علاوه بر این در بستر رودخانه « آلیه » در طول ۲۰۰۰ متر، حوضه آبی در نظر گرفته شده است تا مسابقات المپیک قایق رانی و اسکی روی آب بر پهنه رود انجام شود چنین برنامه ریزی وسیع موجب شده سالانه بیش از یکصد هزار نفر جهانگرد و بیمار در هتل های شهر ویشی استراحت کنند. (فرید، ۱۳۸۴، ۳۰۷)

به طور یقین می‌توان گفت شهر تهران با وجود بیمارستانهای مجهز و پزشکان برتر می‌تواند مکان مناسب برای جذب گردشگران داخلی و خارجی باشد آنچه ما را در رسیدن به این هدف یاری می‌کند کاهش آلودگی هوا و دیگر آلودگی‌های شهری، زیبا سازی فضاهای شهری، آشنا سازی گردشگران با جاذبه‌های توریستی شهر و ایجاد مکان‌های مناسب در محیط‌های طبیعی برای گذران دوران نقاهت بیماران می‌باشد.

معرفی محدوده مطالعاتی

شهرستان رامسر که در منتهی‌الیه غرب استان مازندران در شمال ایران و در کرانه جنوبی دریای خزر واقع می‌باشد (سجادی، ۱۳۷۸، ۲۱۹) کل مساحت آن ۶۸۸ کیلومتر مربع با وسعت ۷۲۹/۸ کیلومتر مربع حدود ۳/۱ درصد کل مساحت استان را به خود اختصاص داده است. (معاونت برنامه ریزی استانداری مازندران، ۱۳۸۶، ۳۰)

شهر رامسر یکی از شهرهای شمالی کشور می‌باشد که در کوهپایه‌های شمالی البرز با کمترین فاصله و چشم‌انداز بسیار زیبا مابین کوه و دریا واقع شده است. این شهر از عرض جغرافیایی (۳۶ درجه و ۵۱ دقیقه) تا (۵۷ درجه) عرض جغرافیایی و طول جغرافیایی (۵۰ درجه و ۳۷ دقیقه) تا (۴۵ دقیقه) قرار دارد. قابل ذکر است این شهر از غربی‌ترین شهرهای استان مازندران و در مرز استان گیلان بوده و ارتفاع تقریبی آن از سطح آبهای آزاد ۱۵- متر می‌باشد. آب و هوای این شهر معتدل و مرطوب بامیزان بارش سالانه ۱۳۰۰ میلی‌متر است.

علل پیدایش و معرفی موقعیت چشمه های آبگرم مورد مطالعه در شهر رامسر

در رامسر چشمه های آبگرم گوگردی متعددی وجود دارد که نبوی (۱۳۵۵)، تعداد آنها را بیش از ۵۰ چشمه در فاصله بین رامسر و سادات محله ذکر کرده است. به نظر وی این چشمه ها در امتداد گسل رامسر واقع اند. در جنوب رامسر چشمه زیر پل معروفیت بیشتری دارد که آب آن از چند نقطه و از کف حوضچه خارج می شود. در کف حوضچه نیز بلورهای پیریت و گوگرد دیده می شود. جدار داخلی حوضچه سیاه رنگ و رسوبات آهکی متخلخل بر آن نشسته است. در سمت مشرق رامسر، چشمه گوگردی آب سیاه وجود دارد که دمای آن کمتر از سایر چشمه ها است. مطالعات نشان داده است که آب این چشمه آب سیاه بشدت آکتیو و مقدار اورانیوم آن ۵ تا ۱۱ پی. پی. ام است (ناظمی، ۱۳۵۵). تا ۵۰ متری اطراف این چشمه، خاکهای اطراف بویژه تا ۲۰ سانتی متری عمق آکتیویته شدیدی وجود

دارد. رنگ سیاه مربوط به مواد آلی و اکسید منگنز است. در ضمن بوی هیدروژن سولفور از آب استشمام می‌شود.

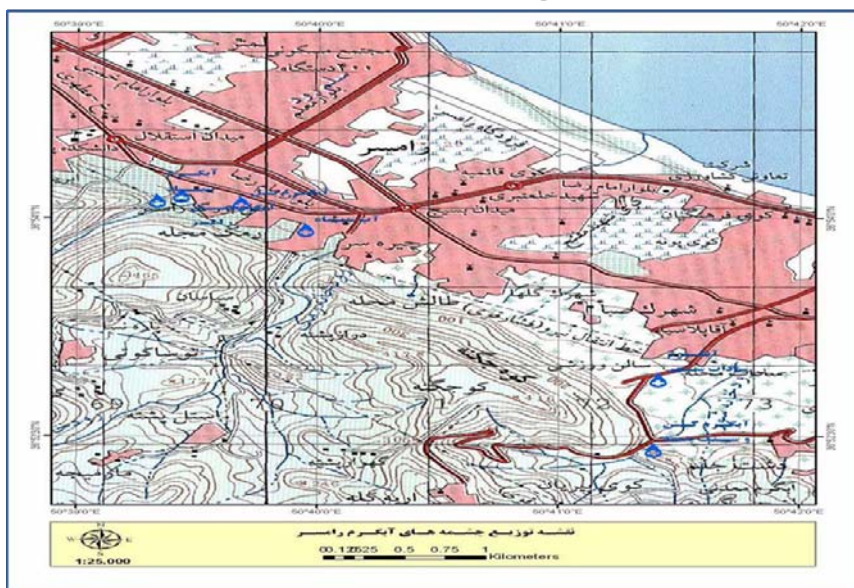
در مشرق هتل بزرگ رامسر، تعداد ۹ چشمه آب معدنی گوگردی و رادیوم دار در امتداد خط تقریباً مستقیمی که موازی با شکستگی بزرگ شمال غرب - جنوب شرق البرز است دیده می‌شود. رسوبات آهکی قدیمی مربوط به این چشمه‌ها در برخی نقاط رادیواکتیو بوده و گاهی حاوی لایه‌های رسی غنی از رادیوم و اورانیوم است (ناظمی، ۱۳۵۵). آکتیویته مربوط به املاح رادیوم است. باتوجه به اینکه آکتیویته طی سالهای اخیر کمتر شده است، لذا باید نتیجه گرفت که عناصر رادیواکتیو از انواعی با نیمه عمر کوتاه هستند (ناظمی، ۱۳۵۵)

زلزله خرداد ماه ۱۳۶۹، تغییراتی در دبی و گرمای آب برخی از چشمه‌ها بوجود آورده است که خود ارتباط این چشمه‌ها را با گسل‌های منطقه محرز می‌سازد. باتوجه به سن توده‌های نفوذی علم کوه و عکاپل و دایکهای آذرینی که در منطقه به سن کواترن وجود دراند، این احتمال است که سرد شدن توده‌های نفوذی در اعماق و گرمای حاصل از آنها در انحلال برخی مواد موثر باشد که به صورت چشمه به سطح زمین می‌رسند، در این مورد باید مطالعات اساسی تری انجام شود. (درویش زاده، ، ۱۳۸۰، ص ۷۷)

جدول شماره یک: موقعیت چشمه‌های مورد مطالعه در شهر رامسر

ردیف	نام چشمه	موقعیت جغرافیایی					
		عرض جغرافیایی			طول جغرافیایی		
		ثانیه	دقیقه	درجه	ثانیه	دقیقه	درجه
۱	آبگرم هتل رامسر	۹	۵۴	۳۶	۲۶	۳۹	۵۰
۲	آبگرم بنیاد(مادرشاه)	۷	۵۴	۳۶	۲۰	۳۹	۵۰
۳	آبگرم پل	۶	۵۴	۳۶	۴۱	۳۹	۵۰
۴	آبگرم آب سیاه	۵۵	۵۳	۳۶	۵۷	۳۹	۵۰
۵	اشکر گرما	۵۲	۵۲	۳۶	۲۰	۴۱	۵۰
۶	نمک گرما	۰۴	۵۳	۳۶	۰۲	۴۱	۵۰
۷	آبگرم سادات شهر	۵۳	۵۲	۵۳	۲۵	۴۱	۵۰
۸	آبگرم کش وسنگ‌بنه	۲۴	۵۲	۳۶	۲۴	۴۱	۵۰

ماخذ: برداشت میدانی پژوهشگر

جدول شماره ۲: کیفیت آب چشمه های آبگرم مورد مطالعه در شهر رامسر

ردیف	نام چشمه	ترکیبات آب	خواص درمانی
۱	آبگرم هتل رامسر	کلروبیکربناته کلیسک و منیزین گوگردی	درمان بیماریهای رماتیسمی ، دردهای عصبی و عضلانی
۲	آبگرم بنیاد(مادر شاه)	کلروبیکربناته کلیسک و منیزین گوگردی	مجاری تنفسی ، گوارش ، بیماریهای جلدی ، رماتیسم مزمن ، عفونتهای زنانگی ، صفرا آور
۳	آبگرم پل	گوگردی	بیماریهای عصبی و مفاصل
۴	آبگرم آب سیاه	گوگردی و رادیواکتیویته همراه با اورانیوم و اکسید منگنز	بیماریهای پوستی
۵	اشکر گرما	گوگردی	دردهای عضلانی و مفاصل
۶	نمک گرما	کلرومنیزیم	امراض پوست
۷	آبگرم سادات شهر	کلروبیکربناته کلیسک و منیزین گوگردی	مجاری تنفسی ، گوارش ، بیماریهای جلدی ، رماتیسم مزمن ، عفونتهای زنانگی ، صفرا آور
۸	آبگرم کش وسنگ بنه	گوگردی	بیماریهای اعصاب و مفاصل

ماخذ: (بازدید میدانی و تلخیص کتاب آبشناسی دکتر غفوری و مرتضوی)

جدول شماره ۳: وضعیت امکانات و تجهیزات

ردیف	نام چشمه	امکانات موجود					کیفیت آب	
		فضای سرباز	وان خصوصی	استخر عمومی	استخر خصوصی	مناسب	نامناسب	در حال ارتقاء
۱	آبگرم هتل رامسر		✓	✓	✓	✓		
۲	آبگرم بنیاد (مادرشاه)			✓			✓	
۳	آبگرم پل			✓				✓
۴	آبگرم آب سیاه			✓			✓	
۵	اشکر گرما	✓		✓			✓	
۶	نمک گرما*	✓						
۷	آبگرم سادات شهر			✓				✓
۸	آبگرم کش و سنگ بنه			✓				✓

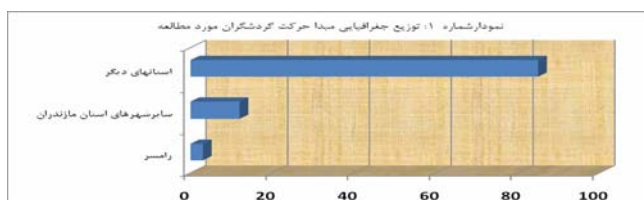
ماخذ: مطالعات میدانی پژوهشگر

* فاقد آب

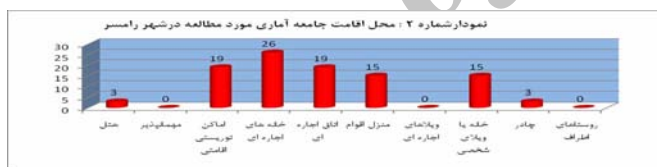
یافته های تحقیق

تحقیق حاضر بر پایه مطالعات میدانی و تحلیل تعداد ۱۵۰ پرسشنامه از جامعه گردشگرانی می باشد که از چشمه های آبگرم و مراکز آبدرمانی استفاده کرده اند، لذا در ذیل نتایج و یافته های تحقیق در غالب یک بررسی آماری ارائه میگردد. از جامعه آماری مورد بررسی ۷۷ درصد را مردان و ۲۳ درصد را زنان تشکیل داده اند، با توجه به بررسی بعمل آمده از لحاظ گروههای سنی پاسخ دهندگان نمونه ۴۲ درصد در گروه سنی ۲۰ تا ۳۰ سال، ۲۶ درصد در گروه ۳۰ تا ۴۰ سال، ۲۶ درصد در گروه سنی ۴۰ تا ۵۰ سال و ۶ درصد در گروه بالاتر از ۵۰ سال قرار داشته اند.

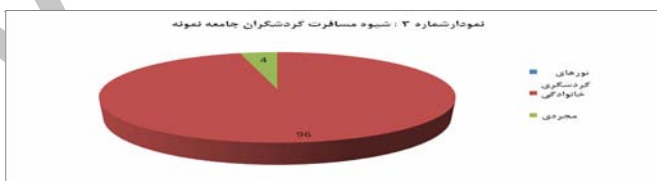
گردشگران مورد مطالعه از لحاظ مبدا گردشگری بیش از ۸۰ درصد متعلق به سایر استانها بوده اند و در رتبه بعد مراجعه از سایر شهرستانهای استان مازندران صورت گرفته است.

گردشگران مورد مطالعه از لحاظ الگوی محل اقامت بیشتر گرایش بسوی خانه های اجاره ای و اتاق های اجاره ای از خود نشان داده اند.

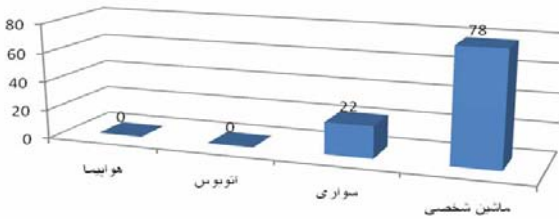

در بررسی بعمل آمده، الگوی غالب مسافرت نیز بصورت خانوادگی مشاهده شده است، فقط ۴ درصد از جامعه نمونه را الگوی مجردی تشکیل داده است.

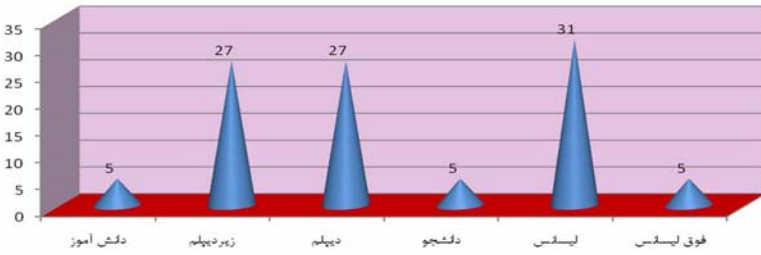
طی بررسی بعمل آمده، مردم اقبال بیشتری را در استفاده از ماشین شخصی در مسافرت به شهر رامسر از خود نشان می دهند، متأسفانه وسایل دیگری چون اتوبوس و هواپیما نقش مهمی در انتقال گردشگران به عهده ندارند.

نمودار شماره ۴: وسایل نقلیه مورد استفاده در جامعه نمونه

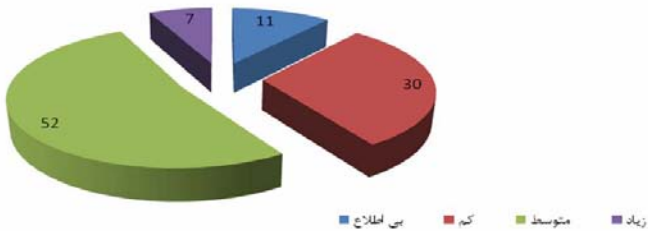

قریب ۳۱ درصد از جامعه نمونه دارای تحصیلات لیسانس، ۲۷ درصد دیپلم و ۲۷ درصد زیر دیپلم بوده اند.

نمودار شماره ۵: سطح تحصیلات جامعه نمونه

نمودار شماره ۶: میزان آشنایی جامعه نمونه با شهر رامسر

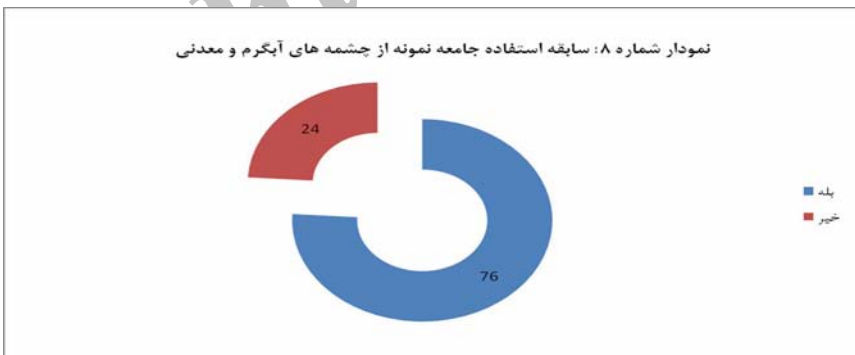

میزان آشنایی جامعه مورد مطالعه با شهر رامسر، ۵۲ درصد متوسط، ۳۰ درصد کم، ۷ درصد زیاد و ۱۱ درصد بی اطلاع بوده اند، که این مسئله خود به عنوان یکی از نکات

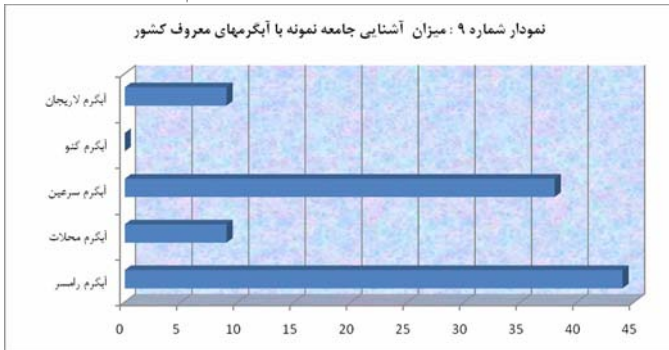
مهم در بحث تبلیغات برای این شهر به حساب می آید که جهت جذب گردشگر با هدف استفاده از آبگرم های این شهر نیز بی تاثیر نخواهد بود.

در نظرسنجی بعمل آمده گردشگران نمونه ، بیشترین شیوه آشنایی خود را با شهر ارمسر از طریق اقوام و آشنایان و همچنین مسافرت‌های قبلی کسب نموده اند. متأسفانه عملکرد صدا و سیما و جرائد در زمینه تبلیغ جاذبه های توریستی شهر رامسر و چشمه های آبگرم آن ضعیف بوده است.

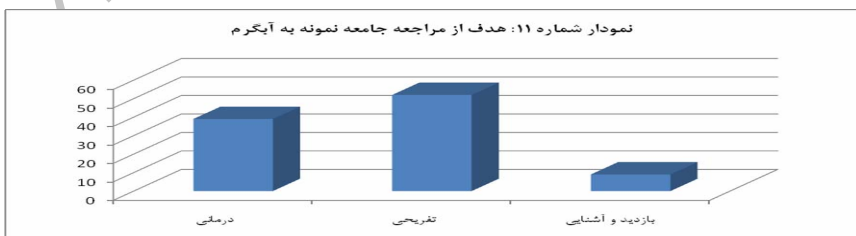
۷۶ درصد از جامعه آماری سابقه استفاده از چشمه های آبگرم را داشته و ۲۴ درصد باقی مانده از این منبع استفاده نکرده اند. این امر بیانگر این است که سطح آگاهی جامعه نمونه در حد قابل قبولی قرار دارد.

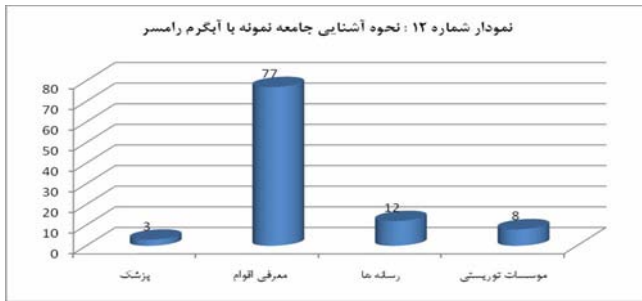
در نظرسنجی بعمل آمده قریب ۴۵ درصد از جامعه نمونه از بین چشمه های آبگرم معروف کشور با آبگرم رامسر آشنایی داشته اند ، البته تعداد جمعیت زیاد بومیان استان مازندران بر نتیجه این سوال تاثیر گذار بوده است. همچنین آبگرم سرعین در استان اردبیل معرف حضور جامعه نمونه بوده است.

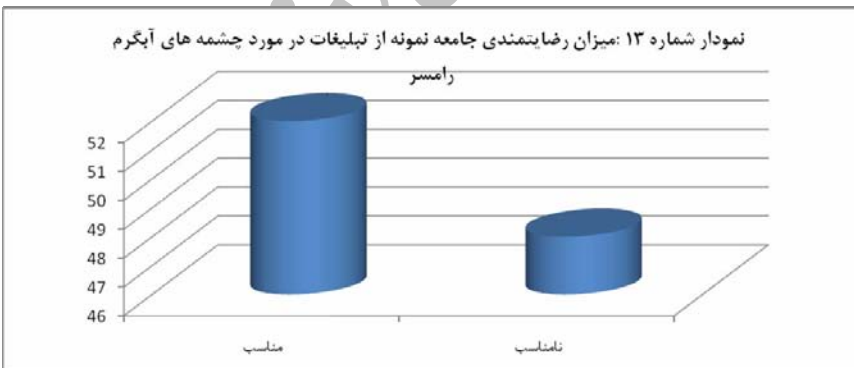
بیش از ۸۲ درصد جامعه آماری نسبت به خواص درمانی آبگرم بطور کلی آگاهی داشته و قادر به این بودند تا در مورد زمینه های مختلف توضیح ارائه نمایند.

بیش از ۴۰ درصد جامعه نمونه دارای هدف تفریحی از مراجعه به آبگرم داشته اند و فقط ۳۰ درصد دارای هدف درمانی بوده و بقیه جهت آشنایی به آن مکان مراجعه داشته اند.

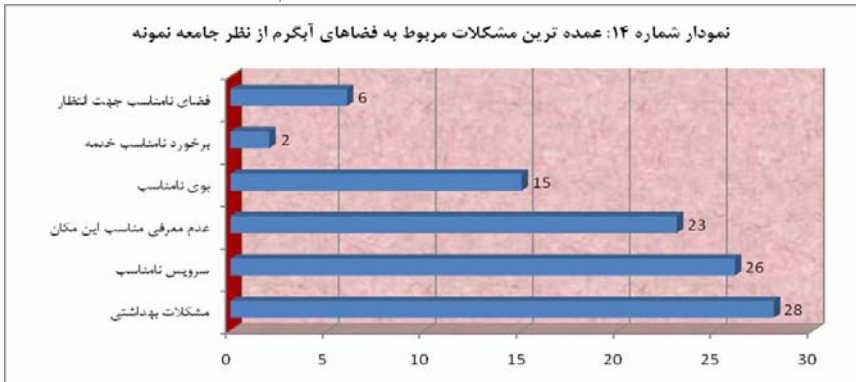

در پرسشگری بعمل آمده اکثر افراد به سفارش و معرفی اقوام و بستگان خود به این مکان مراجعه داشته اند و نقش رسانه ها و سایر موسسات در معرفی و تبلیغ چشمه های آبگرم بسیار ضعیف بوده است.

بنابر نظرسنجی انجام شده بیش از ۵۰ درصد از افراد نسبت به نوع و تبلیغات صورت گرفته در مورد چشمه های آبگرم رامسر در سطح شهر، اعلام رضایت نموده اند.

در بررسی بعمل آمده کسانی که از چشمه های آبگرم استفاده نموده اند عمده ترین مشکلات این مکانها را به ترتیب: مشکلات بهداشتی، سرویس نامناسب، عدم معرفی مناسب، بوی نامطبوع، عدم وجود فضای مناسب جهت انتظار دانسته اند. آنچه که شرح آن رفت سیمای وضع موجود چشمه های آبگرم شهر رامسر از منظر گردشگرانی بوده که از مکانهای یاد شده استفاده نموده اند و نظرات آنان بصورت یک بررسی آماری مورد مطالعه قرار گرفت.

نتیجه گیری و ارائه پیشنهاد:

❖ با توجه به بررسیهای انجام شده وجود عواملی چون: تعداد ۶ حلقه چشمه آبگرم فعال در شهر رامسر با داشتن خواص درمانی اثبات شده توسط مجامع علمی کشور، سابقه تاریخی این شهر در امر گردشگری و وجود زیرساختهای مناسب، امکان تبدیل این شهر به عنوان یکی از شهرهای توریست درمانی کشور را فراهم می آورد.

❖ نتیجه تحقیق نشان می دهد، از کل مراجعه کنندگان به آبگرم ها میزان ۲۳ درصد معتقد به عدم معرفی مناسب این مکانها بودند. ۱۲ درصد آگاهی خود را نسبت به وجود چنین مکانهایی از طریق رسانه ها کسب کرده و موسسات توریستی تنها فقط ۸ درصد در معرفی این شهر و جاذبه های

مربوط به آبگرم صاحب اثر بوده اند این در حالی است که سایر مراجعه کنندگان از طریق اقوام و سفرهای قبلی نسبت به این سایت ها کسب اطلاع کرده اند.

❖ مطالعات در جامعه نمونه چنین نشان می دهد که تنها ۳۹ درصد از مراجعین با هدف درمان به این اماکن مراجعه نموده اند این امر بیانگر این مطلب است که هنوز توریست درمانی بخش بسیار اندکی از میزان گردشگران این شهر را به خود اختصاص داده و زمینه فعالیت در این مورد با توجه به زیرساختهای مناسب در آینده با برنامه ریزی درست قابل دسترسی خواهد بود .

پیشنهادهات:

۱. مطالعه طرح جامع توریسم سلامت شهر رامسر
۲. برگزاری تورهای درمانی به شهر رامسر
۳. برگزاری فستیوالهای جانبی در شهر رامسر
۴. ارائه خدمات ماساژ درمانی و . . . به عنوان واحدهای تکمیلی در مجاورت چشمه های آبگرم
۵. انجام تبلیغات مناسب و گسترده در باب خواص درمانی آبگرم در سطح استانی و ملی با استفاده از ابزارهای مختلف و صدا و سیما
۶. جذب سرمایه گذاران خارجی
۷. انجام فعالیتهای بازاریابی توریسم درمانی در حوزه خلیج فارس
۸. بازنگرسی ساختارهای خدماتی آبگرم موجود و بهره گیری از الگوهای معماری نوین
۹. افزایش تعداد واحدهای خدماتی
۱۰. ارائه سرویسهای ویژه به بیماران

۱۱. اعطاء تسهیلات و تخفیفهایی برای بیماران و همراهان آنها
۱۲. استفاده از شیوه های موثر اطلاع رسانی جهت دسترسی و خواص آبگرم در ورودی استان مازندران ، همچنین شهر رامسر
۱۳. اتخاذ تدابیر مدیریتی جهت جلوگیری از ازدحام جمعیت و ترافیک وسایل نقلیه و فضاهای اطراف چشمه های آبگرم جهت کاهش تاثیرات روانی منفی برای گردشگران
۱۴. استفاده از فضای سبز مناسب و سازگار با کاربریهای آبگرم (نوع گلها ، عطر و رنگ آنها)
۱۵. ایجاد مراکز طب سنتی و داروخانه های گیاهی در محوطه های چشمه های آبگرم
۱۶. بهره مندی از وجود پزشکان متخصص در امر آب درمانی و ...

Archive of SID

منابع و ماخذ:

۱. پژوهش میدانی نگارنده، بهار ۸۸
۲. درویش زاده علی، زمین شناسی ایران، ۱۳۸۰، انتشارات امیرکبیر، تهران
۳. دفتر حقوقی وزارت بهداشت - قانون گردشگری سلامت
۴. رضوانی، علی اصغر، جغرافیا و صنعت توریسم، ۱۳۷۹، انتشارات پیام نور
۵. سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح، نقشه توپوگرافی رامسرمقیاس ۱:۵۰۰۰۰
۶. عباسی، زهره، امکان سنجی توانمندی های مراکز درمانی تهران جهت توسعه گردشگری درمانی، ۱۳۸۸، رساله کارشناسی ارشد
۷. غفوری، محمدرضا، شناخت آب معدنی و چشمه های معدنی ایران، ۱۳۸۲، انتشارات دانشگاه تهران
۸. غفوری، محمدرضا - مرتضوی، رضا، آب شناسی، ۱۳۵۷، انتشارات دانشگاه تهران
۹. فرید،یدا...، جغرافیا و شهرشناسی، ۱۳۸۴، انتشارات دانشگاه تبریز
۱۰. محلاتی، صلاح الدین، درآمدی بر جهانگردی، ۱۳۸۰، انتشارات دانشگاه تهران
۱۱. معاونت برنامه ریزی استانداری مازندران، ۱۳۸۶
۱۲. مصاحبه با مسئولین آبگرم های، هتل، بنیاد، کش و سنگبنه، پل، آب سیاه و سادات شهر. بهار ۸۸